

GR_GERICHTE V 2023 7 vom 12. Dezember 2023

GR Gerichte, 2023-12-12, IT

Quelle: https://mcp.opencaselaw.ch/entscheid/gr_gerichte_V_2023_7

FR: GR_GERICHTE V 2023 7 du 12 décembre 2023

IT: GR_GERICHTE V 2023 7 del 12 dicembre 2023

Regeste

radunanza communalala | politische Rechte

Erwägungen

E. 1

La vischnanca E._____ planisescha ensemen cun la vischnanca burgaisa E._____, la F._____ e las G._____ SA (G._____) da realisar in grond implant fotovoltaic en il territori da skis H._____ – I._____. Las parcelas ch'èn pertutgadas da la planisaziun, da la realisaziun e dal manaschi da l'implant fotovoltaic èn en possess da la vischnanca burgaisa E._____ e fan part da la facultad d'utilisaziun en il senn da l'art. 45 da la Lescha da vischnancas dal chantun Grischun (LV; DG 175.050).

E. 1.1

Ils 4 d'october 2023, entrà ils 5 d'october 2023, han A._____, B._____, C._____ ed D._____ fatg recurs tar la Dretgira administrativa dal chantun Grischun (en il sequent: dretgira administrativa) cunter la votaziun a l'urna da la vischnanca E._____. Il recurs ademplescha las pretensiuns formalas tenor l'art. 33 da la Lescha davart la giurisdicziun administrativa (LGA). Il termin da recurs da 10 dis tenor l'art. 60 al. 2 LGA è vegnì observà quai che riguarda las reprimandas da la cuntradicziun contestada concernent il tschains dal dretg da construcziun tranter il sboz dal contract ed il messadi sco era concernent las differentas versiuns dal contract da dretg da construcziun a la radunanza communalala ed a la votaziun a l'urna. Igl è però da metter en dumonda, schebain il recurs è vegnì fatg a temp quai che riguarda ils acts preparatorics ed executivs en vista a la votaziun a l'urna, e pertutgant la violaziun da la lescha da linguas. Tenor la pratica da blers onns da la dretgira administrativa sto in sbagl da procedura scuvert vegnir crititgà avant (sunter ch'ins ha retschavì ils documents da votaziun u d'elecziun incl. eventuels messadis) ubain il pli tard a chaschun da la radunanza communalala senza resp. il di da la votaziun a l'urna. Igl è nuncunvegnet e violescha il princip da buna fai francà en l'art. 5 al. 3 da la Constituziun federala (CF; CS 101), sch'ina persuna cun dretg da votar che sa d'in sbagl da procedura spetgass l'emprim il resultat da la votaziun per suenter inoltrar in med legal en cas d'in resultat malvis d'ina votaziun

- 8 - (PDA 2012 nr. 3 consid. 2c; sentenza da la dretgira administrativa [SDA] V 20 14 dals 4 da matg 2021 consid. 6.4; V 12 10 dals 3 da settember 2013 consid. 3.a; PDA 1990 nr. 2; 1986 nr. 4). In casu han las persunas cun dretg da votar da la vischnanca E._____ retschavì lur documents da votaziun ils 8 da settember 2023, il pli tard ils

E. 1.2

Tenor l'art. 58 al. 2 LGA è legitimà da far recurs cunter intervenziuns en il dretg da votar sco er en elecziuns e votaziuns tgi che ha il dretg da votar en il circol d'elecziun u da votaziun correspondent. Tut ils recurrents abiteschan a E._____. Lur legitimaziun n'ha la vischnanca era betg contestà, perquai po la legitimaziun vegnir affirmada en il cas preschent.

E. 1.3

En lur recurs decleran ils recurrents las scrittiras giuridicas en la procedura cunter il conclus da la radunanza communal dals 21 d'avust 2023 (vesair

- 9 - fatg sut cifra 4 e V 23 4) sco part integrala. Sco quai che la vischnanca fa valair cun raschun n'è ina tala reprimanda general betg admissibla. Correspudentamain na vegn betg dà suatientscha a questa proposta.

E. 1.4

Ils recurrents contestan la valaivladad da conclus da la suprastanza communal e da la radunanza da la vischnanca burgaisa. I na po betg vegnir entrà en questas reprimandas. D'ina vart surpassa quai l'object da dispita, da l'autra vart vegnan quests arguments era memia tard.

E. 1.5

En sia consultaziun dals 18 d'october 2023 dumonda la vischnanca da declerar il recurs sco urgent. Cun disposiziun procedurala dals 24 d'october 2023 ha il derschader d'instrucziun dà suatientscha a questa proposta per la procedura. 2. Sco mess en vista sut la consideraziun 1.1. vegn explitgà summaricamain en il sequent, pertge che la reprimanda areguard la lescha da linguas fiss vegnida refusada, sche la dretgira fiss entrada en questa reprimanda. En lur recurs dals 4 d'october 2023 crititgeschan ils recurrents ch'il sboz dal contract da dretg da construcziun e da servitut saja stà avant maun en violaziun da l'art. 17 al. 1 da la Lescha da linguas dal chantun Grischun (LLing; DG 492.100) be en lingua tudestga. A quai oppona la vischnanca il fatg ch'ella haja resguardà las prescripziuns tenor l'art. 17 al. 1 LLing cun trametter a las persunas cun dretg da votar il messadi da votaziun en lingua rumantscha ensemen cun ils documents da votaziun. La LLing na pretendia betg che er agiuntas al messadi da votaziun stoppian esser avant maun en lingua rumantscha, sch'il cuntegn e la muntada resortian sufficientamain da las explicaziuns (rumantschas) davart la votaziun, quai che saja ademplì en il cas preschent.

- 10 - L'art. 5 da la CC E._____ stipulescha ch'il rumantsch _____ è la lingua uffiziala e la lingua da scola da la vischnanca. L'art. 17 LLing oblighescha vischnancas monolinguas da far diever da lur lingua uffiziala, cunzunt durant la radunanza communal, tar votaziuns communalas, en comunicaziuns e publicaziuns communalas, per la corrispondenza uffiziala cun la populaziun sco era per inscripziuns da locals uffizials e vias. In casu vai per la dumonda dal diever da la lingua rumantscha en il rom d'ina votaziun communal. La vischnanca renda attent cun raschun als puncts nuncontestads, pia al fatg che la radunanza communal predeliberanta è vegnida salvada per rumantsch, che la preschentaziun dal project è stada scritta per gronda part per rumantsch e ch'il protocol da la radunanza è vegnì scrit per rumantsch. En pli exista il messadi per la votaziun communal tant en lingua rumantscha, tramess a las persunas cun dretg da votar ensemen cun ils documents da votaziun, sco er en lingua tudestga. Pia po vegnir constatà che la vischnanca E._____ ha fatg diever per gronda part da la lingua rumantscha en connex cun la realisaziun da la

votaziun contestada. Per esser correcta renda la vischnanca er attent al fatg che l'art. 17 al. 1 L'ing na pretenda betg la translaziun dad agiuntas a votaziuns. In casu èn plinavant il cuntegn e la muntada dal contract da dretg da construcziun circumscrips per rumantsch sin las paginas 20/21 (cuntegn) e sin las paginas 27/28 (indemnisaziun) da la versiun rumantscha dal messadi da votaziun, quai che permetta da furmar in'opiniun nunfalsifitgada. Perquai avess la dretgira administrativa oramai refusà questa reprimanda, era sch'il recurs en quest connex fiss vegnì fatg a temp. 3. Ils recurrents crititgeschan plinavant ch'i dettia ina cuntradiziu fundamentala tranter il messadi ed il sboz dal contract da dretg da construcziun areguard il tschains dal dretg da construcziun, sch'ins

- 11 - cumpareglia las cifras 6.3 e 6.4 dal contract da dretg da construcziun cun sia explicaziun en ils documents da votaziun sin pagina 27 da la versiun rumantscha e pagina 28 da la versiun tudestga. Il contract da dretg da construcziun prevesia che «mo» il tschains dal dretg da construcziun vegnia indexà (e betg il tschains dal dretg da construcziun minimal) ed il messadi prevesia che tant il tschains dal dretg da construcziun sco er il tschains dal dretg da construcziun minimal vegnian indexads. La vischnanca vesa ina correspundenza tranter las explicaziuns davart la calculaziun dal tschains dal dretg da construcziun en il messadi e la reglamentaziun en il sboz dal contract. L'opiniun dals recurrents sa basia sin ina malchapientscha. La cuntradiziu pretendida pertutgia sulettamain il tschains dal dretg da construcziun minimal da CHF 250'000.00. Sch'ins indexeschia be il tschains dal dretg da construcziun debità mintg'onn, s'augmentia quel en cas d'ina eventuala chareschia ed il tschains dal dretg da construcziun debità surpassia pia oramai l'import minimal betg indexà da CHF 250'000.00. En cas d'ina chareschia negativa fiss l'import minimal da CHF 250'000.00 adina da pajar en l'autezza da CHF 250'000.00. Questa regulaziun contractuala saja en l'interess da la vischnanca politica (e da la vischnanca burgaisa) e las explicaziuns en il messadi preschentian correctamain quest fatg. Sin basa da la libertad da votar francada sco dretg fundamental en l'art. 34 al. 2 CF pon las persunas cun dretg da votar pretender che nagin resultat d'ina votaziun na vegnia renconuschì, sche quel n'exprima betg a moda fidai vla e nunfalsifitgada la libra voluntad da las persunas cun dretg da votar. I duai vegnir garantì che mintga persuna cun dretg da votar po prender sia decisiun sin basa d'in process da furmar l'opiniun uschè liber e cumplessiv sco pussaivel e l'exprimer correspondentamain cun sia vusch. La libertad da votar garantescha l'avertadad da debatta necessaria per il process democratic e la legitimitad da decisiuns directdemocraticas

- 12 - (DTF 139 I 2 consid. 6.2; 138 I 61 consid. 6.2; 135 I 292 consid. 2, mintgamai cun remartgas). En ina decisiun pli recenta pertutgant ina problematica sumeglianta en il rom da l'iniziativa per il daner cumplain (per tudestg: Vollgeld-Initiative) è il Tribunal federal s'exprimì sco suonda: «Die Vollgeld-Initiative betraf einen für die meisten Stimmberechtigten ausserordentlich komplexen Regelungsgegenstand. Dies machte es für die Behörden des Bundes und die SNB schwierig, den Stimmberechtigten den Inhalt der Initiative sowie ihre Vor- und Nachteile darzulegen. Behördliche Erläuterungen, die von den Stimmberechtigten ohne einschlägige Vorkenntnisse nicht verstanden werden, können nicht in sinnvoller Weise zur Willensbildung beitragen. Aufgrund der hohen Komplexität des Regelungsbereichs rechtfertigte sich eine gewisse Vereinfachung in der behördlichen Kommunikation im Vorfeld der Volksabstimmung über die Vollgeld-Initiative. Die beanstandete Publikation der SNB ist vor diesem Hintergrund zu würdigen. Ihr ist nicht vorzuwerfen, dass sie ihre Haltung zur Initiative relativ kurz und für die Stimmberechtigten

verständlich dargelegt hat und dass ihre Ausführungen nicht die gesamte Komplexität der Geldschöpfung und Kreditgewährung zu beleuchten vermögen. Die Ausführungen und Argumente der SNB sind nachvollziehbar und erscheinen trotz gewisser Vereinfachungen ausreichend sachlich und objektiv. Damit waren sie geeignet, zur offenen Meinungsbildung beizutragen. Dass die SNB mit der beanstandeten Publikation das Recht der Stimmberechtigten auf freie Willensbildung und unverfälschte Stimmabgabe (Art. 34 Abs. 2 BV) verletzt hätte, ist nicht ersichtlich.» (DTF 145 I 175 consid. 5.3.4. s.). En il cas preschent èsi propi uschia che la clausula da chareschia en cifra

E. 2

Per realisar il project duai la surfatscha necessaria vegnir separada sco agen terren da la vischnanca burgaisa E._____. Al terren duain suenter vegnir concedids ils dretgs necessaris per l'access, las lingias d'energia ed il transport da material. Quest terren duai lura vegnir engrevgià cun in dretg da construcziun a favur da la J._____ AG che vegn fundada da nov per il project. Quai pussibilitescha ad ella da retschaiver la surfatscha ed ils dretgs concedids per construir l'implant fotovoltaic. En quest connex prevesa l'art. 30 al. 1 cif 3 lit. d da la Constituziun communal E._____ (Ccom E._____) che persunas cun il dretg da votar decidan a l'urna davart expensas libramain determinablas e betg preventivadas sco fatschentas che cumpiglian la cumpra, la vendita, il stgomi e l'impegnaziun da proprietad funsila e la concessiun da dretgs reals limitads che surpassan

E. 3

Ils 3 da fanadur 2023 èn las persunas cun dretg da votar vegnidas infurmadas a la radunanza communal davart l'urari per l'ulteriur conclus. Ils 25 da fanadur 2023 ha gè lieu ina segunda orientaziun publica, en spezial davart il progress dal project, las relaziuns da proprietad, la surfatscha revenditgada, tematicas da l'avertura, la protecziun da l'agricultura e da l'ambient sco era davart l'ulteriur proceder.

E. 4

Per predeliberar la votaziun a l'urna dals 24 da settember 2023 sco era per deliberar la recumandaziun per la votaziun ha la suprastanza communal envidà las persunas cun dretg da votar E._____ ils 9 d'avust 2023 (data dal bul postal) ad ina radunanza communal ils 21 d'avust 2023. En quest connex èsi ì per il consentiment da la vischnanca sco vischnanca da domicil a l'implant planisà e per il consentiment da la vischnanca sco usufructuaria da la proprietad funsila da la vischnanca burgaisa pertutgant la realisaziun d'in grond implant fotovoltaic en il territori I._____. A la radunanza communal dals 21 d'avust 2023 han las 110 persunas cun dretg da votar preschentas approvà cun ina gronda maiortad (tschintg cuntravuschs, singulas abstenziuns) la proposta da la suprastanza communal da recumandar per la votaziun ils projects tractandads en vista a la votaziun a l'urna dals 24 da settember 2023. Cunter quest conclus han tschintg persunas fatg recurs concernent il dretg da votar tar la dretgira administrativa.

E. 5

Sin basa da la deliberaziun durant la radunanza communal è il contract da dretg da construcziun vegnì cumpletà cun ina disposiziun davart sendas da viandar d'enviern e da stad. Il cumenzament da settember 2023 ha la suprastanza communal deliberà in messadi da votaziun

- 4 - correspondent en lingua rumantscha per la votaziun a l'urna dals 24 da settember 2023. La vischnanca ha procurà per la spediziun dals documents da votaziun ils 7 da settember 2023 tar la posta a E._____ per la consegna il di suenter. Ina versiun tudestga dal messadi è vegnida messa a disposiziun sin la pagina-web da la vischnanca.

E. 6

Ils 14 da settember 2023 ha gì lieu ina radunanza da la vischnanca burgaisa per decider davart il consentiment a la constituziun e concessiun d'in dretg da construcziun a favur da la J._____ AG en fundaziun e davart la constituziun e concessiun da las servituts funsilas necessarias. Cun votaziun en scrit ha la radunanza da la vischnanca burgaisa approvà ils projects cun 70 vuschs affirmativas cunter 25 vuschs negativas e duas abstenziuns. Cun plimaun ha la radunanza da la vischnanca burgaisa autorizà il cussegl dals burgais d'astgar far adattaziuns subordinadas dal text dal contract, premess che quai na chaschunia naginas midadas da las prestaziuns definidas en il contract.

E. 6.4

dal contract dal dretg da construcziun n'è betg reproducida

- 13 - precisamain en il messadi da votaziun, uschia ch'ins pudess survegnir senza consultar il text dal contract l'impressiun che tant il tschains dal dretg da construcziun relativ a la producziun sco er il tschains dal dretg da construcziun minimal sajan indexads egualmain. Questa insuffizienz n'è però betg da valitar sco talmain gravanta ch'ina furmaziun da la voluntad libra e nunfalsifitgada na fiss betg pli stada pussaivla ed avess uschia violà la libertad da votar. Da princip constat numnadamain l'argumentaziun da la vischnanca che la regulaziun en il contract dal dretg da construcziun è d'avantatg per la vischnanca e la populaziun, perquai ch'il tschains dal dretg da construcziun relativ a la producziun vegn a sa sviluppar cun gronda probabladad surproporzionalmain en cumparegliaziun cun il tschains dal dretg da construcziun minimal en cas d'ina chareschia, entant ch'il tschains dal dretg da construcziun minimal en favur da la vischnanca na vegniss betg sminuì en cas d'ina chareschia negativa. In casu è il project da votaziun da realisar in grond implant fotovoltaic ultra da quai complex e betg da chapir senz'auter en mintga detagl. Betg per nagut han gì lieu pliras orientaziuns publicas. En in messadi stoi dar tschertas simplificaziuns – a cundiziun ch'il messadi saja neutral ed objectiv –, cas cuntrari fiss in messadi obsolet. Questa insuffizienz en connex cun l'indexaziun dal tschains dal dretg da construcziun ha dentant in character subordinà ed uschia strusch gì per consequenza che las personas cun dretg da votar n'han betg pudì furmar lur opiniun libramain ed a basa d'in process cumplessiv. Questa reprimanda è damai da refusar. 4. Ils recurrents crititgeschan plinavant ch'il text dal contract da dretg da construcziun e da servitut preschentà a las personas cun dretg da votar divergeschia dal text approvà da la radunanza communal predeliberanta. Concretamain hajan ins agiuntà ina nova cifra 9.5 davart sendas da viandar d'enviern e da stad.

- 14 - La vischnanca na snega betg ch'il text dal contract preschentà a las personas cun dretg da votar divergeschia en dus puncts dal text dal contract suttamess a la radunanza communal predeliberanta. Ina midada concernia l'agiunta crititgada da la disposiziun davart las sendas d'enviern e da stad. La divergenza en connex cun las sendas da viandar d'enviern e da stad saja in aspect mess en discussiun a chaschun da la radunanza communal dals 21 d'avust 2023. Las personas cun dretg da votar hajan giavischè in scleriment da la situaziun e perquai saja questa disposiziun vegnida agiuntada

posterioramain en il sboz dal contract. Quai saja in'adattaziun da character subordinà e n'haja nagina influenza sin las prestaziuns definidas en il contract. Las explicaziuns da la vischnanca èn gistas. L'integraziun da la cifra 9.5 en il contract da dretg da construcziun concernent las sendas da viandar d'enviern e da stad riguarda tenor il protocol da la radunanza communal ina precisaziun giavischada da las persunas cun dretg da votar a chaschun da la radunanza communal, numnadamain quella da garantir che las viandantas ed ils viandants ed autras furmas dal traffic betg motorisà pon malgrà l'implant fotovoltaic passar il territori gratuitamain (cf. protocol da la radunanza communal dals 21 d'avust 2023, p. 10). Cun agiuntar al contract questa disposiziun en ina nova cifra 9.5 ha la vischnanca dà suatientscha al giavisch exprimì a la radunanza communal. La predeliberaziun è numnadamain prevista aposta per pussibilitar tals process e perquai èn adattaziuns dals documents discutads consequentas resp. fan part dal sistem. La cifra 4 en las remartgas preliminaras davart il concept en il sboz dal contract da dretg da construcziun determinescha ultra da quai che adattaziuns subordinadas èn admessas explicitamain, sch'ellas n'han nagina influenza sin las prestaziuns definidas en il contract. Cun agiuntar la disposiziun da las sendas da viandar d'enviern e da stad sa tracti in casu d'ina

- 15 - cumplettaziun da muntada subordinada che n'ha nagina influenza sin las prestaziuns definidas en il contract da dretg da construcziun. Perquai èsi da refusar questa reprimanda. 5. Resumond pon ins constatar ch'i na vegn betg entrà en la reprimanda areguard la violaziun da l'art. 17 LLing. Las reprimandas concernent la cuntradiziun crititgada tranter il tschains dal dretg da construcziun en il sboz dal contract ed en il messadi e la reprimanda concernent las duas versiuns dal contract da dretg da construcziun e da servitut vegnan refusadas. 6. Sin fundament da quest resultat da la procedura han ils recurrents tenor l'art. 73 al. 1 e 2 LGA da purtar solidarmain per mintgamai in quart ils custs da procedura che consistan da la taxa dal stadi e da las expensas da la chanzlia (vesair era l'art. 2 da l'Ordinaziun davart las taxas e las expensas en daner blut da la Dretgira administrativa [DF 370.110] en colliaziun cun l'art. 75 al. 1 e 4 LGA). La taxa dal stadi vegn fixada en applicaziun da l'art. 75 al. 2 LGA a CHF 1'000.00. Sche la Confederaziun, il Chantun, las vischnancas ed organisaziuns ch'èn incaricadas cun incumbensas da dretg public gudognan en lur champ d'activitad uffizial, na vegnan tenor l'art. 78 al. 2 LGA per regla concedidas naginas indemnizaziuns da las partidas ad ellas resp. ad el. En il cas preschent na vegn betg divergià da questa regulaziun. III. La dretgira decida damai: 1. Il recurs vegn refusà, uschenavant ch'ins entra en el. 2. Ils custs da dretgira, consistentes

- 16 - - d'ina taxa dal stadi da CHF 1'000.00 - e da las expensas da la chanzlia da CHF 416.00 en total CHF 1'416.00 van a quint per mintgamai in quart ad A._____, B._____, C._____ ed D._____ ed èn da pajar a l'Administraziun da finanzas dal chantun Grischun entaifer 30 dis dapi la consegna da questa decisiun. 3. [indicaziun dals meds legals] 4. [Communicaziun]

E. 7

Ils 24 da settember 2023 han las persunas cun dretg da votar da la vischnanca E._____ approvà sco vischnanca da domicil cun 726 vuschs affirmativas cunter 664 vuschs negativas l'installaziun d'in implant fotovoltaic en il territori I._____; l'approvaziun da la vischnanca E._____ sco usufructuaria da la proprietad fonsila è vegnida dada cun 719 vuschs affirmativas cunter 663 vuschs negativas. A la votaziun a l'urna dals 24 da settember 2023 han prendì part 42 pertschient da las persunas cun dretg da votar.

E. 8

Ils 4 d'october 2023, entrà tar la dretgira administrativa ils 5 d'october 2023, han A._____, B._____, C._____ ed D._____ fatg recurs concernent il dretg da votar cunter la votaziun dals 24 da settember 2023 tar la dretgira administrativa e dumandà d'annullar las duas votaziuns pertutgant J._____ dals 27 da settember 2023 (recte: 24 da settember 2023). Els han

- 5 - reproschà ch'il sboz dal contract da dretg da construcziun e da servitut saja stà avant maun, en violaziun da la lescha da linguas, be en lingua tudestga. Plinavant crititgeschan ils recurrents ina cuntradiziun fundamentala areguard il tschains dal dretg da construcziun tranter il sboz dal contract ed il messadi. Ultra da quai recloman ils recurrents ch'il contract dal dretg da construcziun e da servitut sco quai ch'el saja vegnì preschentà a las persunas cun dretg da votar divergeschia dal text che la radunanza communal predeliberanta haja approvà. Concretamain saja vegnida agiuntada a la cifra 9.5 ina disposiziun davart sendas da viandar da stad e d'enviern.

E. 9

En sia consultaziun dals 18 d'october 2023 ha la vischnanca dumandà da refusar il recurs, uschenavant ch'i saja d'entrar en el. En pli saja la procedura da declerar sco urgenta, tut sut l'obligaziun legala da surpigliar ils custs. La vischnanca contesta las reprimandas exprimidas. La lescha da linguas na pretendia betg che er agiuntas a votaziuns stoppian esser avant maun en la lingua uffiziala da la vischnanca. Plinavant pertutgia la concretisaziun dal sboz dal contract tranter la radunanza communal predeliberanta e la votaziun dal pievel be puncts subordinads e l'adattaziun da quels saja explicitamain resalvada en il sboz dal contract. Ina violaziun da l'obligaziun da predeliberar tras la radunanza communal u da la libertad da votar n'existia betg.

E. 10

Ils 5 da november 2023 han dus dals recurrents suttascrit la replica inoltrada a la dretgira administrativa. En quella approfondeschan els lur argumentaziun e portan novs puncts crititgads.

E. 11

La vischnanca accentuescha en sia duplica dals 13 da november 2023 che eventuais sbagls durant ils acts preparatorics sajan da crititgar immediat era dal laic e betg pir suenter la cogniziun d'in resultat

- 6 - "disfavuraivel" da la votaziun a l'urna, ils novs puncts crititgads pertutgian auters conclus che na sajan qua betg l'object da disputa.

E. 12

da settember 2023, en lur stgaffas da brevs. A partir da lura curra il termin da diesch dis per acts preparatorics ed executivs da votaziuns a l'urna e finescha il pli tard il di da la votaziun a l'urna. En il cas preschent è il recurs concernent il dretg da votar vegnì fatg pir diesch dis suenter che la votaziun a l'urna aveva già lieu. Quai è cleramain memia tard e per quest motiv na vegn betg entrà en la reprimanda areguard la violaziun da la lescha da linguas. Co che las schanzas da success fissan stadas, sche la reprimanda fiss vegnida fatga a temp, vegn explitgà pli precisamain sut la consideraziun 2. Damai ch'i vegn entrà en las duas autras reprimandas pertutgant la cuntradiziun fundamentala areguard il tschains dal dretg da construcziun tranter il sboz dal contract ed il messadi sco era las differentas versiuns dal

contract dal dretg da construcziun a la radunanza communal ed a la votaziun a l'urna, vegnan examinadas en il sequent las ulteriuras premissas formalas.

Export aus OpenCaseLaw (CC0). Verbindlich ist allein der vom erlassenden Gericht veröffentlichte Originaltext. Quellen-URL siehe oben.